

WEDSTRIJDEN IN BELGIË

7 JURIDISCHE VRAAGSTUKKEN

Frédéric Dechamps
Advocaat - Lex4u

INDEX

1	<i>Wat is het Belgische wettelijke kader voor spelletjes en wedstrijden?</i>	<i>p.4</i>
2	<i>Kansspelen, loterijen, wedstrijden... Die begrippen zijn ietwat vaag... Kunt u ze verduidelijken?</i>	<i>p.5</i>
3	<i>Tombola's, loterijen, wedstrijden: wat is toegestaan en wat is verboden?</i>	<i>p.6</i>
4	<i>Waarom een schiftingsvraag?</i>	<i>p.8</i>
5	<i>Wat moet ik concreet doen om een onlinespel / -wedstrijd te organiseren volgens de regels der wet?</i>	<i>p.9</i>
6	<i>Wat moet men extra doen als men persoonsgegevens verzamelt en gebruikt?</i>	<i>p.10</i>
7	<i>Kan men deelnemers verplichten om zich in te schrijven voor een nieuwsbrief als ze willen deelnemen?</i>	<i>p.11</i>

WEDSTRIJDEN IN BELGIË: 7 JURIDISCHE VRAAGSTUKKEN

[Qualifio](#) is een van de meest gebruikte applicaties in Europa voor de creatie en publicatie van interactieve wedstrijden, quizen, enzovoort. Qualifio wordt gebruikt door zowel de media (televisie, radio, kranten, tijdschriften, portaalsites, ...) als grote merken en communicatiebureaus.

In België hebben heel wat mensen vragen over de juridische aspecten van wedstrijden. **Is een schiftingsvraag verplicht? Mag ik een wedstrijd organiseren waarbij men onmiddellijk weet of men gewonnen heeft? Enzovoort.**

Daarom vroeg Qualifio aan Meester Frédéric Dechamps, advocaat van het kantoor [Lex4U](#), verduidelijking rond 7 vaak gestelde vragen aan Qualifio.

WAARSCHUWING

Dit artikel is uitsluitend bedoeld als documentatie. De informatie in dit artikel is algemeen van aard en heeft geen betrekking op specifieke situaties, is niet noodzakelijk volledig of exhaustief en betreft geen professioneel of juridisch advies. Indien u specifiek advies nodig hebt, raadpleeg dan steeds een terdege opgeleide professional.

1

Wat is het Belgische wettelijke kader voor spelletjes en wedstrijden?

Er zijn verschillende wetten die in overweging moeten worden genomen wanneer het gaat om spelletjes en wedstrijden in België...

Allereerst is er, wat de **loterijen** betreft, de wet van 31 december 1851 op de loterijen.

Vervolgens is er voor de **kansspelen** de “wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers”, gewijzigd door de wet van 10 januari 2010.

Sinds die wijziging worden ook de **weddenschappen** door die wet geregeld, terwijl de bepalingen daaromtrent vroeger waren verspreid over verschillende teksten, zoals de wet van 26 juni 1963 over de sportweddenschappen.

Bovendien moet men ook rekening houden met alle bepalingen rond de “privacy”, aangezien er bij het organiseren van een spel of wedstrijd vaak persoonsgegevens van de deelnemers worden verzameld, al was het maar om de winnaars te verwittigen.

De **privacy** van de deelnemers moet inderdaad worden gerespecteerd, en in het bijzonder de “wet van 8 december 1992 met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens”.

Ook het Wetboek van economisch recht, dat enkele bepalingen over spelletjes en wedstrijden bevat in zijn hoofdstuk IV met betrekking tot de bescherming van de consument, moet worden nageleefd.

Dat hoofdstuk geeft in het bijzonder aan welke **handelspraktijken worden beschouwd als misleidend ten opzichte van de consument**, zoals het “*beweren dat producten het winnen bij kansspelen kunnen vergemakkelijken*” (art. VI.100,16°).

Tot slot mogen we ook het **Strafwetboek** niet vergeten, waarvan de artikelen 301 tot 308 “*overtredingen van de wetten en verordeningen op loterijen, speelhuizen en pandhuizen*” bestraffen.

Er zijn ook specifiekere bepalingen van toepassing in bijzondere gevallen.

2

Kansspelen, loterijen, wedstrijden... Die begrippen zijn ietwat vaag... Kunt u ze verduidelijken?

Uiteraard!

Zijn 'tombola's' en 'loterijen' synoniemen.
Het enige verschil is dat de loten bij een tombola voorwerpen in natura zijn en geen geldbedragen.

Een specifiek kenmerk van **tombola's en loterijen** is dat de deelname van een **speler** volledig **passief** is. Hij koopt een biljet, vinkt eventueel vakjes aan en gaat dan na of hij al dan niet gewonnen heeft. De winnaars worden dus **aangewezen door het toeval**.

"Kansspelen" zijn spelen waaraan **men**, in tegenstelling tot loterijen, **actief deelneemt** door bijvoorbeeld vragen te beantwoorden. Verder moet **het toeval** ook **een bepalende rol spelen bij het aanwijzen van de winnaars**. Dat is bijvoorbeeld het geval als de antwoorden op de vragen zodanig evident zijn dat in werkelijkheid het toeval bepaalt wie de winnaars zijn.

"Weddenschappen" zijn spelen waarbij er een **inzet is van de deelnemer**, die vervolgens **een winst behaalt of de inzet verliest**, afhankelijk van het resultaat van iets wat zich afspeelt **zonder tussenkomst van de deelnemer**.

"Wedstrijden" zijn spelen waar men **actief** aan deelneemt en waarbij men in staat is **om de resultaten te beïnvloeden met behulp van zijn artistieke, fysieke of intellectuele capaciteiten**.

Toeval is niet noodzakelijk volledig uitgesloten bij wedstrijden, maar **mag in geen geval een bepalende rol spelen bij de aanwijzing van winnaars**.

3

Tombola's, loterijen, wedstrijden: wat is toegestaan en wat is verboden?

“Weddenschappen” zijn verboden, behalve voor organisatoren die in het bezit zijn van een specifieke vergunning van de Kansspelcommissie.

In België zijn **“loterijen en tombola's”** verboden door het Strafwetboek (artikelen 301 en volgende).

De enige wettelijke uitzonderingen op dat verbod worden bepaald door de wet van 31 december 1851 op de loterijen, en betreffen loterijen die worden georganiseerd door de Nationale Loterij en door vzw's die een doel van algemeen nut nastreven.

Wie een **“spel/wedstrijd”** wil organiseren, moet dan ook zorgen dat hij niet terechtkomt in de categorie van de loterijen in de zin van het Strafwetboek en de wet op de loterijen.

Vervolgens **verbiedt** de wet op de kansspelen **uitdrukkelijk** spelen die voldoen aan de volgende voorwaarden (artikels 2 en 4 van de wet op de kansspelen):

- er moet sprake zijn van een **spel**, dus van een actieve deelname van de deelnemer aan het spelverloop;
- het **toeval** moet een prominente rol spelen bij de aanwijzing van de winnaars;
- er moet een **inzet** zijn, in de zin dat de deelnemer een prijs moet betalen om deel te nemen en vervolgens het risico loopt die prijs te verliezen of anderszins een winst kan behalen.

Spelen die voldoen aan die drie voorwaarden zijn dus verboden.

tenzij ze uitdrukkelijk zijn toegestaan door de Kansspelcommissie door middel van een vergunningsstelsel. (bijvoorbeeld wedstrijden via sms, georganiseerd door televisie- of radiozenders).

De belangrijkste toestemmingen betreffen kansspelen die worden georganiseerd door casino's, speelzalen of cafés die beschikken over de nodige vergunningen.

Er bestaan ook specifieke vergunningen voor spelen die worden georganiseerd door televisie- en radiozenders (bijvoorbeeld voor wedstrijden via sms).

Andere kansspelen zijn verboden en worden onderworpen aan strenge straffen voor de organisator (beschreven in hoofdstuk VII van de wet op de kansspelen).

De contouren van dat verbod zijn niet eenvoudig te bepalen.

De opgesomde **voorwaarden** zijn namelijk **cumulatief**, **dus als er geen inzet is**, in de zin dat de deelname gratis is, **dan wordt het spel toegestaan**, zelfs als de winnaars uitsluitend door toeval worden aangewezen.

Het **begrip inzet** is echter **zeer omstreden**.

Sommigen menen dat we dit **zeer ruim moeten interpreteren** en zelfs de prijs van een tijdschrift waarin een wedstrijd staat, moeten beschouwen als een inzet, terwijl men datzelfde tijdschrift misschien heeft gekocht om een andere reden dan om te kunnen deelnemen aan de wedstrijd die men voorstelt.

Anderen zijn zelfs van mening dat de kosten voor de internetverbinding deelnamekosten zijn en dus een inzet vormen.

Afgezien van het geval waarin de deelnemer speelt vanop zijn smartphone en dat bijkomende kosten oplevert, of het geval waarin de deelnemer zich speciaal begeeft naar een internetcafé om deel te nemen aan het spel, is het toch niet helemaal duidelijk hoe de deelname aan een spel op internet zou kunnen leiden tot kosten voor de deelnemer...

Als we die logica volgen, zijn de enige gratis spelen die spelen waarbij de deelnemer bijvoorbeeld moet

antwoorden op een vraag die gedrukt staat op de verpakking van een product (zonder dat product te moeten kopen) en zijn antwoord moet indienen door een antwoordformulier te deponeren in een daarvoor bestemde urne.

Anderen zijn voor een **restrictievere interpretatie** en vinden dat we slechts **kunnen spreken van een inzet** voor de deelnemer **wanneer die echt een prijs heeft betaald voor zijn deelname**.

Jammer genoeg is het met de huidige wetgeving niet mogelijk om een onderscheid te maken tussen beide interpretaties... Het is dan ook **beter om voorzichtig te zijn** en te **vertrekken van het principe dat het spel een inzet bevat**, en het begrip toeval in de aanwijzing van de winnaars zo sterk mogelijk te beperken, om te vermijden dat men terechtkomt in de categorie van de verboden spelen en in plaats daarvan behoort tot de spelen / wedstrijden die wel zijn toegestaan.

Het klopt dat de controle door de Kansspelcommissie - waarschijnlijk door een gebrek aan middelen - momenteel ontoereikend is en dat **heel wat spelen / wedstrijden ongestraft buiten de regels om worden georganiseerd...** maar de straffen die kunnen worden opgelegd bij schending van de wet op de kansspelen - van lichte gevangenisstraffen tot zware boetes - zijn **ontradend genoeg om geen risico's te nemen**.

4

Waarom een schiftingsvraag?

Met een **schiftingsvraag** kan het aandeel van toeval bij de aanwijzing van de winnaars worden verkleind.

Denk **bijvoorbeeld** aan een wedstrijd met een hoofdvraag die bijzonder eenvoudig te beantwoorden is... Het risico bestaat dat die vraag niet voldoende wordt geacht om het spel te laten behoren tot de categorie van de wedstrijden, waarvoor de deelnemers de resultaten moeten kunnen beïnvloeden met behulp van bijvoorbeeld hun intellectuele capaciteiten.

Het risico bestaat dat men ervan uitgaat dat het antwoord dermate vanzelfsprekend is dat alle deelnemers het kunnen vinden zonder na te denken, waardoor de winnaars enkel door het toeval kunnen worden aangewezen.

In een dergelijk geval kan een schiftingsvraag dat aandeel van het toeval uitschakelen of in elk geval verkleinen.

Er moet wel **op** worden **gelet** dat **de schiftingsvraag een vraag is die kan worden beantwoord door logisch te redeneren**, want als het gaat om een vraag die niet kan worden beantwoord door logisch te redeneren,

kunnen de deelnemers enkel een willekeurig antwoord indienen en vervalt men in hetzelfde probleem...

Zo oordeelde het hof van beroep te Brussel in een arrest van 21 januari 1999 dat het met een schiftingsvraag - waarbij een zin op een originele manier moet worden aangevuld - niet mogelijk was om “*de selectiecriteria vast te stellen die worden gebruikt om te kiezen tussen de kandidaten*” en dat, als het ging om een creativiteitscriterium, dat te subjectief was om de indruk weg te nemen dat de toekenning van de loten voornamelijk het effect van het toeval bleef.

Op haar website verduidelijkt de Kansspelcommissie ook dat ze vragen van het type: “*Hoelang zal de gerechtsdeurwaarder erover doen om van Brussel naar Antwerpen te rijden met de auto*” beschouwt als puur willekeurig.

Dus een **schiftingsvraag**, ja, maar dat **volstaat niet altijd**.

5

Wat moet ik concreet doen om een onlinespel / -wedstrijd te organiseren volgens de regels der wet?

In de eerste plaats moet men ervoor **zorgen dat het spel / de wedstrijd op zich toegestaan is**, volgens de toelichtingen die ik hierboven heb gegeven.

Vervolgens moet men ervoor **zorgen dat de principes van consumentenbescherming worden nageleefd** en dat de grootst mogelijke transparantie over de te winnen loten en het spelverloop wordt verzekerd.

Daarom **raadt** men meestal aan om **een reglement** op te stellen, **beschikbaar via een hyperlink** op de webpagina waarop het spel wordt gehost.

Om er zeker van te zijn dat dat reglement kan worden ingeroepen tegen de deelnemers, kan men idealiter ook een **aan te vinken vakje** toevoegen aan het spel, met de vermelding “**ik heb het reglement gelezen en ga ermee akkoord**”, en eventueel een link naar het reglement in kwestie.

Dat reglement vermeldt onder andere **het spelverloop**, de uiterste datum en tijd om deel te nemen, de waarde van de loten, de voorwaarden om deel te nemen ...

De reglementen moeten ook een gedeelte bevatten om de **deelnemers te informeren over het gebruik van de gegevens** die ze doorgeven aan de organisator, zoals hun naam, leeftijd, adres, ...

Om alle bepalingen rond de **privacy** na te leven, is er voor de verzameling en het gebruik van deze persoonsgegevens nog een extra stap nodig.

Sommigen doen ook een beroep op een **deurwaarder** om het spelverloop te controleren. Dat geeft een **ernstige indruk** naar het publiek toe en in geval van een betwisting door een deelnemer of een derde partij **kunnen de vaststellingen van de deurwaarder dienen als bewijsmateriaal**.

Dat is echter absoluut **niet verplicht**.

6

Wat moet men extra doen als men persoonsgegevens verzamelt en gebruikt?

Weinig mensen weten dit, maar **wie persoonsgegevens verzamelt en gebruikt**, moet voorafgaand **een verklaring indienen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer**.

In die verklaring moet worden uitgelegd **welk soort gegevens zal worden verzameld**, zoals de namen en e-mailadressen van de kandidaten, evenals het **doel** waarvoor ze zullen worden gebruikt.

Mogelijk doet u dat alleen in het kader van het beheer van de wedstrijd en de aanwijzing van de winnaars, maar misschien wenst u de gegevens ook te gebruiken om achteraf nieuwsbrieven te sturen naar de deelnemers, wat u - als dat het geval is - moet vermelden.

Het gaat om **een eenvoudige verklaring en geen verzoek om toestemming**, maar het is belangrijk, want ook hier **kunnen de sancties zwaar zijn**

hoofdstuk VIII van de wet van 1992 met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

7

Kan men deelnemers verplichten om zich in te schrijven voor een nieuwsbrief als ze willen deelnemen?

Deelnemers **verplichten om zich in te schrijven voor een nieuwsbrief als ze willen deelnemen**, maakt deel uit van de toegangsvoorwaarden van het spel/de wedstrijd die de **organisator zelf mag bepalen**.

Het is dus een modaliteit die perfect **mogelijk** is, **zolang** de organisator de bepalingen van de **wet van 1992 op de persoonlijke levenssfeer respecteert**.

Hij zal **dus een verklaring moeten indienen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer** waarover ik het zopas had, maar hij zal er ook voor moeten **zorgen dat de deelnemers correct worden geïnformeerd over het gebruik van hun persoonsgegevens** en achteraf ook van het feit dat ze de mogelijkheid hebben om zich uit te schrijven voor de nieuwsbrief.

Via onderstaande links vindt u nog meer info:

- <https://www.gamingcommission.be>
- <http://www.privacycommission.be>
- <http://www.lex4u.com>

Lex 4u

Frédéric Dechamps

Avocat - Lex 4u

Frédéric Dechamps is advocaat aan de Balie van Brussel sinds bijna 15 jaren. Hij spreekt Frans, Engels en Spaans. Hij is lid van de Commissie Nieuwe Technologies aan de Balie van Brussel. Zijn specialiteiten : vennootschapsrecht, ICT recht en intellectuele eigendom. Hij heeft zijn eigen kantoor opgericht in Brussel, Lex4u.

Mail : fd@lex4u.com

Tel. : +32 2 850 78 90

Website : <http://www.lex4u.com>